

หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูปฐมวัยเพื่อทักษะภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน*

TRAINING CURRICULUM OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION TEACHER'S COMPETENCY FOR LEARNERS' THAI LANGUAGE SKILLS

รัชนีบุรณ์ เนตรภักดี¹, ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล², วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา³,
คัมภีร์ภาพ คงสำรวย⁴, พระกิตติพงษ์ สิริปณฺโญ (สิมณี)⁵

Radchaneeboon Neadpuckdee¹, Natthakit Siliwatthanathakun², Wirat Wongpinanwattana³,
Khamphiraphap Kongsumruay⁴, Phra Kittipong Siripanyo (Simmani)⁵

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย^{1,2,4,5}

Mahamakut Buddhist University^{1,2,4,5}

มหาวิทยาลัยขอนแก่น³

Khon Kaen University³

Email : pimradchaneer@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูปฐมวัยเพื่อทักษะภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน จากการศึกษาพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรอบรมครูปฐมวัยเพื่อพัฒนากระบวนการทางภาษา จึงประกอบด้วย 1)ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้างเนื้อหา 5)กิจกรรมการฝึกอบรม 6)สื่อและแหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพึงกระทำเป็นอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยให้สามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลก เนื่องจากปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการวางรากฐานการพัฒนาในทุกด้านเนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่พัฒนาการด้านต่างๆ โดยเฉพาะสมองมีการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ที่ดีและถูกต้องตามหลักพัฒนาการหลักการเรียนรู้ และหลักวิชาการแล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาต่อไป ซึ่งในปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มีเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี การสื่อสารและการดำเนินชีวิต เด็กจึงต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม; สมรรถนะครูปฐมวัย; ทักษะภาษาไทย

ABSTRACT

This article was aimed at studying training curriculum of early childhood education teacher's competency for learners' Thai language skills. The findings were found that the training curriculum was a planning procedure of learning activity to enable behavioral changes according to aim and purpose. The concepts of training curriculum development for early childhood education teachers for development of language process contained 1) background, 2) principle, 3) purpose, 4) content structure, 5) training activity, 6) media and learning source, and 7) assessment and evaluation. Developing curriculum to suit social conditions and current changes was necessary for those who involved in educational management. Due to the most importance and necessity of childhood through development in all aspects that brain was rapidly developed and learned, this should be prioritized for development of early childhood education teacher's competency for self and social development to be up to global changes. Provided that children got proper nurture and learning management in accordance with the principles of learning and academic development, they would be able to be developed potentially affected to future quality of life. As the changes in the 21st century, it was illuminated that characteristics development of children were acquired for living worthily in the 21st century.

Keywords : Training curriculum; Early childhood education teacher's competency; Thai language skills

1. บทนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการศึกษาของประเทศไทยนั้น ต้องเผชิญกับวิกฤตทางการศึกษาหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดการศึกษาที่ไม่ทั่วถึง และไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีจำนวนนักเรียนที่ตกหล่นจากระบบการศึกษาค่อนข้างมากใช้วิธีการจัดการศึกษาที่ล้าสมัย รวมถึงมีการตื่นตัวของกระแสการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สิ่งเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาของประเทศไทยทำให้เกิดปัญหาความด้อยคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเทียบกับการจัดการศึกษาของประเทศชั้นนำอื่นๆ ปัญหาของนักเรียนไทยที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ ปัญหาในเรื่องของการประยุกต์ใช้ เพราะระบบการศึกษาของโรงเรียนยังคงยึดติดกับวิธีการสอนแบบเดิมๆ ทำให้ผู้เรียนถูกปลูกฝังด้วยการเรียนรู้แบบท่องจำเพื่อนำไปสอบมากกว่าที่จะเรียนรู้เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ และมุ่งสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านต่างๆ ที่ตนเรียนรู้ มาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองและสังคมได้ กล่าวคือ เด็กไทยนั้นมีสมรรถนะที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น อันเป็นเรื่องที่เสียเปรียบอย่างมากในการแข่งขันกับนานาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

สาเหตุดังกล่าวทำให้กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนรู้ขึ้นใหม่ โดยเปลี่ยนจุดเน้นจากที่เคยเป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหา (Content Based) คือ เน้นเนื้อหาวิชา และมีมาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมาก ไปเป็นหลักสูตรที่เป็นฐานสมรรถนะ (Competency Based) คือมุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม เมื่อผ่านการเรียนรู้ ดังนั้นแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาก็ได้กำหนดให้ หลักสูตรฐานสมรรถนะนั้นเป็นแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้เกิดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต หลักสูตรฐานสมรรถนะจะกำหนดมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ขึ้นเป็นสมรรถนะเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามวิชาหรือคร่อมวิชา คือเป็นสมรรถนะที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น และ 2) สมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา/สาขาวิชาที่จำเป็นสำหรับวิชานั้นๆ ซึ่งสมรรถนะทั้ง 2 ประเภทนั้นไม่ว่าจะเป็นสมรรถนะหลัก หรือสมรรถนะเฉพาะต่างก็มีระดับตั้งแต่ง่ายไปยาก ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบไต่ระดับไปตามระดับความสามารถของตน (เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2562)

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลเกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นการวางแผนการประเมินผลให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลกว่าได้บรรลุตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์จริงหรือไม่ เพื่อผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะได้รู้และคิดเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป ทั้งนี้ การฝึกอบรมจะช่วยให้ได้พื้นฐานความรู้เดิม และเพิ่มพูนความรู้ใหม่ รวมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ ทำให้แต่ละบุคคลมีการพัฒนาความสามารถสูงขึ้น (Smith, 1990) และในการฝึกอบรมนั้นจะต้องมีหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งเป็นโครงการฝึกอบรมที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ เพื่อจัดไว้ให้กับผู้เข้าฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชารักษ์ เตชะวัฒนศิริดำรง, ภัทรารวรรณ จันทร์เนตร (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ สำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า 1) ครูปฐมวัยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 2) ได้หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาหลักสูตรอบรม (4) การจัดกิจกรรมอบรม (5) สื่อการเรียนรู้ (6) การวัดและประเมินผล และ(7) การจัดกิจกรรมการอบรมเป็นแบบผสมผสาน ดังนั้น หลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมในสมัยหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไปสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และเทคโนโลยีเปลี่ยนไป หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทในการจัดการศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และความต้องการของบุคคลในยุคนั้นๆ

จึงเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนาให้ประชากรของประเทศสามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลกและมีประโยชน์สูงสุดในการนำไปใช้ด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

2.1 ความหมายของหลักสูตร

สิ่งที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจมากในปัจจุบันและมากขึ้นโดยลำดับ คือ การศึกษาและการจัดการเรียนรู้ซึ่งเด็กที่ได้รับการศึกษากับเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนนั้นแตกต่างกันจากประวัติการศึกษาในประเทศไทย จะเห็นได้ว่าทุกยุคทุกสมัยให้ความสำคัญของการจัดการศึกษา และในปัจจุบันถ้าจะกล่าวถึงการเลือกสถานศึกษาให้กับบุตรหลาน ซึ่งความนิยมสมัยนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็มักเลือกโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมีผลผลิตที่แสดงออกถึงควมมีคุณภาพ ซึ่งตัวชี้วัดหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีคุณภาพในทัศคติของผู้ปกครองคือ การที่มีศิษย์เก่าสามารถเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงหรือศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยชั้นนำหรือในสาขาที่เป็นที่นิยม เช่น แพทย์ศาสตร์ เป็นต้น แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็มิได้เอ่ยถึงคำว่า หลักสูตร ที่ทางสถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนเลย ซึ่งความเป็นจริงรายวิชาหรือการจัดการเรียนการสอนที่ทางสถานศึกษาได้จัดให้แก่ผู้เรียนนั้นย่อมเกี่ยวกับคำว่า หลักสูตร อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ซึ่งหลักสูตรก็เพียงเป็นที่สนใจแก่นักการศึกษา ครู อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ส่วนพ่อ แม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จะสนใจมองที่ผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรมากกว่า

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตร ซึ่งลักษณะความหมายของหลักสูตรมีลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงและขยายความหมายออกไปอย่างกว้างขวางซึ่งการให้ความหมายของหลักสูตรในแต่ละยุคสมัยเป็นผลสืบเนื่องมาจากสาเหตุใหญ่ ๆ สามประการคือ ประการแรกยุคสมัยหรือกาลเวลา ประการต่อมาสภาพการดำรงชีวิต สังคม วัฒนธรรมตลอดจนการปกครองและประการที่สามคือความเชื่อในลัทธิปรัชญาและจิตวิทยาทางการศึกษาหรือข้อค้นพบใหม่จากการวิจัย ซึ่งทั้งสามประการสำคัญที่เป็นตัวกำหนดความหมายของคำว่า หลักสูตรและความหมายจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดยั้ง トラบโดที่มนุษย์ยังเห็นความสำคัญ ความจำเป็นของการศึกษาและการเรียนรู้ของมนุษย์

จากการศึกษาได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรในทำนองเดียวกันไว้ว่า Taba, H. (1962) Beauchamp, G. A. (1981) Smith, F. and Gay, S. P. (1990) Oliva, Peter F. (1992) Print, M. (1993) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) และกาญจนา คุณารักษ์ (2558) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรในทำนองเดียวกันว่า หลักสูตร หมายถึง แผน หรือแผนงาน หรือแผนการเรียน หรือ แผนการจัดประสบการณ์ หรือ โครงการของความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ หรือรายการรายวิชาที่ตั้งใจให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ประกอบไปด้วย จุดประสงค์เลือกและการลำดับเนื้อหา กิจกรรมวิธีการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผล และวัสดุจุดมุ่งหมายเฉพาะ โครงสร้าง การอุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร มีความสอดคล้องกัน มีการระบุการประเมินผลของหลักสูตรที่ชัดเจน หลักสูตรสามารถจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ พัฒนาศักยภาพของตนเอง

อย่างสูงสุดได้อย่างเหมาะสม รู้จักตนเอง มีการดำเนินชีวิตในโรงเรียนและในสังคม และในโลกได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข

Crow and A.W. Crow. (1980) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) และชวลิต ชูกำแหง (2559) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรในทำนองเดียวกันว่าหลักสูตรหมายถึง มวลความรู้และประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะ ตามที่กำหนดไว้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นเป้าหมายและมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการหลักสูตรทางพุทธศาสนาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมของเยาวชน กลุ่มเปราะบางในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเยาวชนกลุ่มเปราะบาง ประกอบไปด้วย 1) สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) สารการเรียนรู้ประจำหน่วย 5) กระบวนการฝึกอบรม 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผลหลักสูตร โดยกระบวนการอบรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เร้าความสนใจ (Stimulation) ขั้นที่ 2 ระดมพลังสมอง (Brainstorming) ขั้นที่ 3 ปฏิบัติงาน (Action) ขั้นที่ 4 สรุปและอภิปราย (Discussion) และขั้นที่ 5 สะท้อนผล (Reflection)

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างต่อการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนในแต่ละวัยแต่ละระดับการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกันหรือไม่ จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีนักการศึกษาและมีผลงานวิจัยที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรของนักการศึกษา

องค์ประกอบของหลักสูตร	Taba, H.	Tyler	Kerr	Beauchamp, G. A.	อำนาจ บัวศรี	สังต์ อุทรานันท์	วิชัย ประสิทธิ์วิฑูริ	สุชัย กุพันธ์	พิชญ พงศ์ศรี	กาญจนา คุณารักษ์	รวม
เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา					√				√		
จุดหมายของหลักสูตร	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	*
เนื้อหาของหลักสูตร	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	*
โครงสร้างและแบบแผนการเรียนรู้	√				√						
กิจกรรมการเรียนการสอน	√	√	√		√		√	√	√	√	*
การประเมินผล	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	*
สื่อการสอน					√						

ตารางที่ 2 องค์ประกอบของหลักสูตรจากงานวิจัย

องค์ประกอบของหลักสูตร	โชติกา กุณสิทธิ์	ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทาทกุล	พัชรพร ศุภกิจ	มนฤดี ลิทธิชัย	วิทยา ทัตมี	อาทิตย์ ขาวพลา	รวม
1. ความเป็นมา	✓	✓			✓		
2. หลักการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
3. จุดมุ่งหมาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
4. สมรรถนะสำคัญ	✓				✓		
5. โครงสร้างเนื้อหา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
6. กิจกรรมการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
7. สื่อและแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*
8. ระยะเวลา		✓	✓	✓			
9. การวัดและประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	*

จากตารางวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรข้างต้น อธิบายได้ว่าส่วนประกอบของหลักสูตรจะต้องประกอบไปด้วย 1) หลักการสำคัญของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาของหลักสูตร 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อ 6) การวัดผลประเมินผล

จากการศึกษาความหมายของหลักสูตรจะเห็นว่าหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายทางการศึกษาได้ตั้งไว้ให้บรรลุความมุ่งหมาย เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นแผนหรือโครงการความรู้และประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งระบุเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อทราบการพัฒนาของผู้เรียน ทั้งความรู้เจตคติ และคุณลักษณะที่ได้กำหนดไว้ตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ อีกทั้งเป็นการกำหนดแนวทางในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยมในอันที่จะนำประเทศไปสู่ความเจริญในทุก ๆ ด้าน

2.2 ความสำคัญของหลักสูตรฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบตามความจำเป็นในการฝึกอบรมเป็นการมุ่งปรับปรุงหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะคติในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร สถาบันในหน่วยงาน หรือเป็นรายบุคคลเป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรหรือสถาบัน หน่วยงานในสภาพปัจจุบันและในอนาคตอีกทั้งยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะคติที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ในการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาให้บุคคลมีความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเรื่องความรู้ ทักษะ และทัศนคติ อันจะช่วยปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม

เมื่อมองการฝึกอบรม ในฐานะที่เป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการตามนโยบายของรัฐ "การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อช่วยให้ข้าราชการมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ และเพื่อให้เกิด ความร่วมมือกันระหว่างข้าราชการในการปฏิบัติงานร่วมกันในองค์กร" หรือการฝึกอบรม คือ การถ่ายทอดความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติในทางที่ถูกที่ควร เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและภาระหน้าที่ต่าง ๆ ในปัจจุบันและอนาคตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ..ไม่ว่าการฝึกอบรม จะมีขั้นที่ใดก็ตาม วัตถุประสงค์ก็คือ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน หรือเพิ่มขีดความสามารถในการจัดรูปขององค์กรในระยะหลัง เรามักจะมองการฝึกอบรมในเชิงของกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันสืบเนื่องมาจากเรียนรู้ การฝึก อบรมจึงหมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ เพื่อให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถที่จำเป็น และมีทัศนคติที่ดีสำหรับการปฏิบัติงาน อย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานหรือองค์กรนั้น

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อน หรือการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ เป็นขั้นเป็นตอน (นิรมล ศตวุฒิ, 2551) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมักจะเกี่ยวข้องกับ 3 องค์ประกอบหลักๆ คือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตรนั้น Oiva (1992) ได้อธิบายว่า การวางแผนหมายถึง การคิดหรือขั้นตอนการออกแบบส่วนการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การนำแผนลงสู่การปฏิบัติ และการประเมินหลักสูตรหมายถึง การประเมินผลลัพธ์ การเรียนรู้ของผู้เรียนนั่นเอง

3. สมรรถนะของครูปฐมวัย

ปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการวางรากฐานการพัฒนาในทุกด้าน เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่พัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะสมองมีการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ที่ดีและถูกต้องตามหลักพัฒนาการ หลักการเรียนรู้ และหลักวิชาการแล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาต่อไป ซึ่งในปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่มีเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี การสื่อสารและการดำเนินชีวิต เด็กจึงต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ การเลี้ยงดูและการจัดการเรียนรู้ จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การพัฒนาเด็กต้องไม่ใช่การให้ความรู้ แต่เป็นการพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2557) ซึ่งได้แก่ ทักษะการคิด รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้เท่าทันสารสนเทศ รู้เท่าทันสากล สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และมีทักษะชีวิตในการพัฒนาเด็กให้มีลักษณะดังกล่าว ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก หากครูมีคุณภาพจะส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กดีตามไปด้วย ดังนั้น การเตรียมเด็กปฐมวัยสู่

ศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมโดยเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่เด็ก เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีพัฒนาการอย่างรอบด้านและที่สำคัญคือ การพัฒนาให้เด็กมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ในการพัฒนาเด็กให้มีทักษะดังกล่าวครูเองจะต้องมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้วย ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ว่าควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ประการ คือ 1) สร้างและบูรณาการความรู้ได้ 2) มีความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ 3) มีวิสัยทัศน์และตลกกลึกทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนได้ 4) รู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ 5) มีทักษะการสอนเด็กให้เติบโตเต็มตามศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ ๆ ให้ได้ 6) เข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรมจริยธรรมและชักชวนให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อสังคม และ 7) มีบทบาทนำในด้านการสอนและในวิชาชีพพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและในวิชาชีพร่วมกับผู้บริหารให้มากขึ้น

สมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้ให้ความหมายของคำว่า สมรรถนะ ว่าเป็น คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้ บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงาน อื่น ๆ ในองค์การซึ่งเมื่อนำความหมายดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับการทำงานครูปฐมวัย อาจกล่าวได้ว่า เป็นความสามารถในการทำงาน หรือเป็นพฤติกรรมในการทำงานของครูปฐมวัยที่สะท้อนให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจการกิจกรรมการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้งานการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ต้องคัดค้านการพัฒนาครูปฐมวัย รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา (Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services, 2008) ได้กำหนดสมรรถนะครูปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้ครูปฐมวัยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับปรุงคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของเด็กโดยแบ่งสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Commitment to Quality) หมายถึง ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานตามคุณภาพและที่กำหนด 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ 3) ด้านการสนับสนุน (Advocacy) หมายถึง การส่งเสริมและให้ความรู้ด้านสมรรถนะครูการศึกษาปฐมวัยแก่ชุมชน 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในประเทศไทย ได้จัดทำแบบประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ประเมินตนเองเป็นรายบุคคล แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะหลัก (Core competency) เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูทุกคนต้องมี เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ประสบความสำเร็จ ด้านสมรรถนะประจำสายงานเป็นสมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งสายงานครู และด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 จะต้องเริ่มจากการให้ความรู้ที่จะเป็นพื้นฐานแก่ผู้เรียนเป็นลำดับแรก ซึ่งความรู้ดังกล่าว อาจแบ่งเป็น 2 ด้าน คือความรู้ในเชิงวิชาการ อัน

ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของมนุษย์ ซึ่งความรู้เหล่านั้น จะช่วยให้มนุษย์เข้าใจ ธรรมชาติเข้าใจเพื่อนมนุษย์ในสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมถึงเข้าใจสิ่งที่เรียกว่าเป็นอารยธรรม ของมนุษยชาติ ซึ่งผู้เรียนอยู่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมโลก และอีกกความรู้หนึ่งได้แก่ ความรู้ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในอนาคต การให้ความรู้พื้นฐานทั้งสองประการนี้ ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ ทักษะทางปัญญา

กันตวรรณ มีสมสาร (2560) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการ เรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ทั้งสมรรถนะที่เป็นจริงและสมรรถนะที่คาดหวังประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการ จัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับมาก 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและการประเมินผล ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ดังนั้น สมรรถนะครูปฐมวัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของเด็ก แบ่งสมรรถนะทาง วิชาชีพครูปฐมวัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ 3) ด้านการสนับสนุน 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยคุณลักษณะ 7 ประการ คือ 1) สร้างและบูรณาการความรู้ได้ 2) มีความคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ 3) มีวิสัยทัศน์และตักมผลึกทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนได้ 4) รู้ และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ 5) มีทักษะการสอนเด็กให้เติบโตเต็ม ตามศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ ๆ ให้ได้ 6) เข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรมจริยธรรมและชักชวน ให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อสังคม และ 7) มีบทบาทนำในด้านการสอนและในวิชาชีพพัฒนาคุณภาพของ โรงเรียนและในวิชาชีพพร้อมกับผู้บริหารให้มากขึ้น

4. ทักษะทางภาษาไทยในศตวรรษที่ 21

ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมทั้งชีวิตใน ศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อ วิธีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อ เตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไป จากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (LEARNING SKILL) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียน การสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ศตวรรษที่ 21 จะเป็นช่วงเวลาแห่งอนาคตก็ตาม แต่ผู้ ที่เกิดในช่วงหลังปี ค.ศ. 2000 ก็เริ่มมีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับอนาคตเพิ่มขึ้น รูปแบบของการใช้ชีวิต การ ติดต่อและการสื่อสารกับบุคคลรอบข้าง ล้วนแต่แตกต่างจากคนรุ่นก่อนทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตรประจำวัน ดังที่ Rogers (2003) ได้อธิบายโดยสรุปว่า เยาวชนรุ่นใหม่ได้รับประสบการณ์จากเทคโนโลยีที่หลากหลายมาก อาทิ วิดีโอเกม ไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ โทรศัพทสมาร์ตโฟน และคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีเหล่านี้ได้เข้ามาสู่ชีวิตของ

ผู้เรียนตั้งแต่ช่วงวัยเด็กมาก จึงเป็นผลให้สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้ มีอิทธิพลต่อลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ของคนรุ่นใหม่กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เด็กเหล่านี้ เมื่อพวกเขาเข้าสู่ระบบการศึกษา จึงมีฐานความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูลดิจิทัล สามารถที่จะติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์มาก่อนแล้วจึงถือเป็นเรื่องปกติ ที่ผู้เรียนยุคใหม่จะมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีตลอดเวลา ในระดับชั้นเรียนหรือครอบครัว หากได้รับอนุญาตจากครูผู้สอนหรือผู้ปกครอง พวกเขาก็สามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ตนเองต้องการ รวมถึงใช้ข้อมูลเหล่านั้น เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อน การทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวของผู้เรียนในปัจจุบัน เป็นแต่เพียงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการทดลองผิดลองถูก หรือเป็นประสบการณ์เฉพาะสำหรับตนเอง หาได้เกิดจากการจัดการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ

เครือข่ายองค์การความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st Century Learning, 2015) หรือที่เรียกอย่างย่อว่า เครือข่าย P21 ที่ประกอบด้วยนักการศึกษา นักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์นักธุรกิจ และเครือข่ายทางวิชาชีพอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง ได้นำเสนอทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยแยกแยะอย่างชัดเจนว่าทักษะที่จำเป็นดังกล่าวประกอบด้วย 3 ทักษะของวิชาแกนหลัก คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะเทคโนโลยีและสารสนเทศ ซึ่งความสำคัญของวิชาแกนหลัก 3 ทักษะนี้ช่วยให้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษนี้ ได้แก่ การอ่าน การเขียน และ คณิตศาสตร์ นอกจากนี้เครือข่าย P21 ระบุชัดเจนว่าการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว ต้องประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานหลักสูตรพร้อมทั้งการประเมินหลักสูตร การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาวิชาชีพครู และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 จะต้องเริ่มจากการให้ความรู้ที่จำเป็นพื้นฐานแก่ผู้เรียนเป็นอันดับแรกซึ่งนอกเหนือจา การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ผู้เรียนควรได้รับการฝึกหัด การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน และการนำเสนออย่างเป็นระบบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยการพัฒนาหลายๆ ทักษะย่อยควบคู่กันไป ในการส่งเสริมและฝึกหัด ครูผู้สอนพึงให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะเหล่านั้นดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งว่า สอดคล้องกับ ณัฐกิตติ์ นานา (2558) ได้สรุปว่า วิธีการสอนภาษาไทยที่ต้องอาศัยรูปแบบวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่างๆ เข้ามาช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนด้วย สอดคล้องกับ วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (2550) ที่กล่าวถึงการสื่อสารภาษาไทยในงานวิชาการว่า การที่ผู้ส่งสารหรือผู้เขียนคำนึงถึงองค์ประกอบของการเขียนและข้อควรคำนึงในการใช้ภาษาไทยในงานวิชาการ นอกจากจะทำให้งานชิ้นนั้นน่าอ่านแล้ว ยังช่วยเพิ่มคุณค่าและสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านในฐานะผู้รับสาร อันเป็นเป้าหมายหลักของการสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จด้วย

5. หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูปฐมวัย

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรอบรมครูปฐมวัยเพื่อพัฒนากระบวนการทางภาษา มีดังนี้

5.1 สมรรถนะของครูปฐมวัยเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน

เมื่อผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาสมรรถนะและทักษะด้านความรู้ การคิดและการปฏิบัติงานได้ระยะหนึ่งแล้ว ครูก็ควรที่จะส่งเสริมให้พัฒนาทักษะ ที่จะเกิดขึ้นได้ เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม ทั้งที่เป็นรูปแบบการปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว หรือปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ นั่นก็คือทักษะการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นผู้เรียนควรจะได้รับฝึกหัดฟัง พูด อ่าน เขียน และนำเสนออย่างเป็นกระบวนการโดยพัฒนาหลาย ๆ ทักษะย่อยควบคู่กันไป และในการส่งเสริมและฝึกหัด ครูผู้สอนพึงให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะเหล่านั้น ร่วมกับบุคคลแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนและครู การส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม สืบค้น วิเคราะห์เรียบเรียง นำเสนอ และสื่อสารต่อสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ คือหลักการสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งระหว่างการทำงานหรือเรียนรู้แลกเปลี่ยนกับ

ผู้เรียนก็จะมีโอกาสได้พัฒนาสมรรถนะในด้านการทำงานร่วมมือกับผู้อื่น สามารถที่จะปรับตัว และอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างจากความคิด ความเชื่อของตนเองได้

6. สรุป

หลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูปฐมวัยเพื่อทักษะภาษาไทยให้แก่ผู้เรียน เป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมาย และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรอบรมครูปฐมวัยเพื่อพัฒนากระบวนการทางภาษา จึงประกอบด้วย 1)ความเป็นมา 2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้างเนื้อหา 5)กิจกรรมการฝึกอบรม 6)สื่อและแหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชระภัทร เตชะวัฒน์ศิริดำรง, ภัทราวรรณ จันทร์เนตร ที่ได้สรุปว่า หลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาหลักสูตรอบรม 4) การจัดกิจกรรมอบรม 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล และ 7) การจัดกิจกรรมการอบรมเป็นแบบผสมผสาน ดังนั้น หลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมในสมัยหนึ่ง เมื่อเวลาผ่านไปสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และเทคโนโลยีเปลี่ยนไป หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทในการจัดการศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และความต้องการของบุคคลในยุคนั้นๆ จึงเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนาให้ประชากรของประเทศสามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลก

7. บรรณานุกรม

- กันตวรรณ มีสมสาร. (2560). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 7(2). 45-57.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). **พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2562). **พัฒนาการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน: จากอดีตสู่ยุคเปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency)**. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2563. จาก https://www.thaiedreform.org/wpcontent/uploads/2019/08/Core_competency09.pdf
- ชวลิต ชูกำแหง. (2559). **การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). **นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี : พี บาลานซ์ดีไซด์แอนพริ้นติ้ง.
- ณัฐกิตติ์ นานา. (2558). กลยุทธ์การสอนภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 13(1). 57-69.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2543). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- พัชรภา ตันติชูเวท และ จริญญา มาติลโกวิท. (2559). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเจเนอเรชั่นแอลฟาที่เหมาะสมกับสังคมไทยในอนาคต. *วารสารครุศาสตร์*. 44(1). 129-142.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2557). **เติบโตตามศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี, ญัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล. (2565). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการหลักสูตรทางพุทธศาสนาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมของเยาวชนกลุ่มเปราะบางในจังหวัดขอนแก่น. *Journal of Educational Issues*. 8(1). 546-556.
- วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง, ภัทราวรรณ จันทร์เนตร. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ สำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 9(2). 103-121.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). **การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). **พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2550). การสื่อสารภาษาในงานเขียนทางวิชาการ. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 24(2). 34-52).
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2549). **การประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID - PLAN) และแผนพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ (CAREER PLAN)**. นครปฐม : ฝ่ายวิชาการ โครงการพัฒนาระบบการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). **รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ประจำปี 2555**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). **คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). **คู่มือการประเมิน คุณภาพภายนอกกรอบสามระดับอุดมศึกษา (ฉบับสถานศึกษา) พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- Beauchamp, G. A. (1981). *Curriculum Theory*. 4th ed. Illinois : F.E. Peacock.
- Crow and A.W. Crow. (1980). *Introduction to Education*. New Delhi : Euraga Publishing House.
- John Wiles. (2009). *Leading Curriculum Development*. California : Corwin.
- Oliva, Peter F. (1992). *Developing The Curriculum*. 3rd ed. New York : Harper Collins Publishers.
- Print, M. (1993). *Curriculum development and design*. 2nd ed. Sydney : Allen & Unwin.
- Richards, J. C. and Rodgers, T. (1986). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Rogers, E. (2003). **Diffusion of Innovations**. New York : Free Press.
- Smith, F. and Gay, S. P. (1990). **Teachers and Research : Language Learning in the Classroom**. New York : International Reading Association.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development Theory and Practice**. New York : Harcourt, Brace and World.
- The Partnership for 21st Century Learning. (2015). **Learning for 21st Century: A Report and Mile Guide for 21st Century skills**. Retrieved 9 March 2022. From <http://www.21stcenturyskills.org>
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). **21st Century Skills: Learning for Life in Our Times**. San Francisco, CA : John Wiley & Sons.